

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента професорки, докторки медичних наук Корнієнко Світлани Михайлівни на дисертаційну роботу очної аспірантки кафедри акушерства та гінекології ОНМедУ МОЗ України Євсєєвої Оксани Анатоліївни «Репродуктивні наслідки у жінок з внутрішньоматковою перетинкою», представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 41.600.060 Одеського національного медичного університету МОЗ України, що утворена наказом МОН України №635-о від 02.12.2025 для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність 14.01.01 – «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: Гладчук Ігор Зіновійович, д.мед.н., професор, завідувач кафедри акушерства і гінекології Одеського національного медичного університету МОЗ України, м. Одеса

1. Актуальність обраної теми дисертації

Внутрішньоматкова перетинка – це загальновизнана вроджена вада розвитку матки, що характеризується ненормальною резорбцією мюлерового каналу під час ембріогенезу. Зареєстрована частота захворювання становить від 1 до 3% і пов'язана з поганими репродуктивними наслідками, такими як викидень і передчасні пологи.

Незважаючи на те, що дослідження задокументували збільшення акушерських результатів, таких як показники живих і доношених пологів, після гістероскопічної резекції перетинки серед пацієнток зі звичними викиднями в анамнезі, на сьогодні не було опубліковано жодних проспективних рандомізованих досліджень. Систематичний огляд 18 досліджень, які включали 1501 пацієнтку, повідомив про вагітність і живонародження на рівні 60 і 45% відповідно після резекції перегородки. Однак опубліковані дослідження, що вивчають зв'язок між нез'ясованим безпліддям і перегородкою матки та перевагами гістероскопічної метропластики у цих пацієнток, повідомляють про суперечливі результати. У пацієнток із випадковим виявленням перегородки матки, але без анамнезу звичних абортів або безпліддя, рішення про продовження гістероскопічної метропластики залишається дискусійним.

Вплив хірургічних інструментів і енергетичних пристроїв, що використовуються під час гістероскопії, на репродуктивні результати не був чітко продемонстрований попередніми дослідженнями. У ретроспективному дослідженні, проведеному Cararach та ін. результати використання 2 різних інструментів (ножиці та резектоскоп). Вищі показники вагітності були виявлені в групі, в якій використовувалися ножиці. В іншому дослідженні Феделе та ін. порівнювали мікроножиці, резектоскоп і терапію аргоновим лазером і не виявили жодних відмінностей щодо репродуктивних

результатів. Незважаючи на те, що існують дослідження, які виступають за безпечне використання біполярного коагулятора порівняно з монополярним, чіткого консенсусу щодо впливу інструментів на результат ще не досягнуто.

Існує дефіцит даних щодо того, чи покращить репродуктивний результат використання певного інструменту під час гістероскопічної метропластики. Необхідні додаткові дослідження, щоб перевірити безпеку методів і оцінити їх вплив на зачаття та успішну вагітність.

Тому пошук шляхів підвищення ефективності підвищення частоти відновлення репродуктивної функції у жінок з репродуктивними порушеннями на тлі внутрішньоматкової перетинки після гістерорезектоскопічної метропластики на підставі вивчення морфофункціональних особливостей маток з перетинками і порівняння різних технік метропластики з використанням монополярної та біполярної хірургічної енергії є актуальним науковим завданням сучасної медицини, зокрема акушерства та гінекології.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація є частиною планових науково-дослідницької роботи кафедри акушерства та гінекології Одеського національного медичного університету (ОНМедУ), затвердженої МОЗ України: «Вдосконалення методів профілактики, діагностики та лікування захворювань репродуктивної системи жінки із застосуванням новітніх медичних та молекулярно-генетичних технологій» (№ д/р 0117U007494) та «Новітні лікувально-діагностичні та профілактичні підходи при захворюваннях репродуктивної системи жінки та вагітності високого ризику» (№ д/р 0122U201370). Дисертантка є співвиконавицею зазначених тем.

3. Ступінь обґрунтованості основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

Завдання дослідження сформульовані чітко і відповідають поставленій меті. Предмет та об'єкт дослідження відповідають обраній темі, меті та завданням дослідження. Сформульовані дисертанткою наукові положення, висновки та практичні рекомендації ґрунтуються на достатній кількості спостережень, що забезпечило можливість отримання достовірних результатів.

Використані автором методи дослідження є адекватними щодо поставлених завдань, інформативними, відображають сучасний методичний рівень досліджень. Проведений глибокий аналіз отриманих результатів, який включав ретельну статистичну обробку зі застосуванням сучасних методів статистики та ліцензованих комп'ютерних програм. Достовірність отриманих результатів підтверджують приведені автором таблиці, фотографії та рисунки. Тому слід вважати, що усі наукові положення, висновки та практичні рекомендації є належно обґрунтованими та достовірними.

Новизна досліджень та інформативність одержаних результатів є безсумнівною і полягає в тому, що проведена морфометрична оцінка

васкуляризації перетинки та бічних стінок септатної матки, на підставі якої автор вказує, що недостатня васкуляризація внутрішньоматкової перетинки може бути чинником порушень процесів імплантації та плацентації й приводити до репродуктивних порушень в жінок з септатною маткою. Доповнені дані за наявність хронічного запалення в ендометрії перетинки і бічних стінок матки, підтвердженого імуногістохімічним визначенням сіндекану 1. Вперше зареєстрована підвищена експресія колагену IV типу в септатній матці, що впливає на інвазивну поведінку клітин трофобласта в місці імплантації. Уточнені дані про те, що у формуванні порушень фертильності при внутрішньоматковій перетинці грає роль змінена експресія рецепторів стероїдних гормонів як в ендометрії, що вкриває саму перетинку, так і в ендометрії бічних стінок матки. Виявлено статистично значиме зниження експресії лейкемію інгібіторного фактору в ендометрії внутрішньоматкової перетинки і бічної стінки септатної матки та $\alpha V\beta_3$ -інтегринів в ендометрії внутрішньоматкової перетинки. Автором доведено, що при використанні різних видів електричної хірургічної енергії і різних технік виконання септопластики в жінок з репродуктивними порушеннями на тлі внутрішньоматкової перетинки при застосуванні біполярного видалення перетинки загальна частота закінчення вагітності пологам і терміновими пологам є найбільшою і перевищує аналогічні показники при монополярному розсіченні і видаленні перетинки. Авторка довела, загальна частота пологів у жінок з вихідним безпліддям і невиношуванням вагітності була найбільшою серед пацієнток з біполярним видаленням перетинки.

4. Теоретичне значення роботи

Автором отримані додаткові дані про те, що у розвитку репродуктивних порушень у жінок з септатною маткою грають роль порушений васкулогенез, підвищена експресія колагену IV типу, дисбаланс секреції рецепторів стероїдних гормонів і знижена експресія молекул імплантації в перетинці та в ендометрії бічних стінок матки. Показано, що використання щадної біполярної методики гістероскопічної метропластики має переваги перед застосуванням монополярних технік розсічення та видалення маткової перетинки. Авторка оцінила не тільки загальні репродуктивні результати, але й репродуктивні наслідки гістероскопічної метропластики у когорті жінок з безпліддям і у когорті осіб з невиношуванням вагітності.

5. Практичне значення роботи

Практична значимість не викликає сумніву - для практичної роботи лікарів-гінекологів, запропонований оптимальний метод гістерорезектоскопічної метропластики у жінок з репродуктивними порушеннями на тлі внутрішньоматкової перетинки шляхом її біполярної резекції.

Результати дослідження впроваджені в клінічну практику медичних закладів: Багатопрофільного медичного центру ОНМедУ, Центру

перинатальної допомоги КНП «Міська лікарня № 10» Одеської міської ради, ТОВ «Профільна лікарня «Аірмед» м. Одеси, ТОВ «Клініка репродуктивної медицини «Надія Одеса», про що свідчать акти впровадження.

Теоретичні положення та практичні рекомендації, які розроблені автором, можуть бути використані в роботі жіночих консультацій, центрів реабілітації репродуктивної функції, гінекологічних відділень, і в процесі навчання здобувачів вищої освіти, лікарів-інтернів та лікарів-курсантів, на кафедрах акушерства та гінекології.

6. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Дисертантка чітко сформулювала мету та завдання дисертаційного дослідження, визначила його об'єкт і предмет, обрала інформативні методи дослідження, сформувала групи дослідження, освоїла та оволоділа методиками статистичного аналізу які й успішно застосувала під час виконання дисертації. Самостійно авторкою проведена статистична обробка результатів дослідження та написані розділи дисертації, проведено кінцеве оформлення дисертації. Формулювання висновків здійснене за консультативною допомогою керівника. Загалом слід відзначити високий рівень оволодіння дисертанткою методологією наукової діяльності. Поставлене у дисертації наукове завдання виконане повністю, у відповідності до вимог до дисертацій на здобуття відповідного ступеня

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, її завершеності в цілому

Дисертація викладена на 165 сторінках тексту і складається зі вступу, огляду літератури, опису матеріалу та методів дослідження, 3 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел, який включає 143 посилання (14 – кирилицею, 129 – латиницею) і займає 19 сторінок, додатків. Робота ілюстрована 21 таблицею, 20 рисунками.

Оформлення дисертації відповідає вимогам ДАК, робота написана гарною науковою мовою і має чітку структурну і логістичну послідовність у викладі матеріалу. Вважаю, що усі розділи за своєю суттю, науково-методичним підходом, об'ємом і методами статистичного аналізу, інтерпретацією отриманих даних, резюме з узагальненням викладеного матеріалу відображають актуальну і повноцінно викладену дисертаційну роботу.

В анотаціях дисертації українською та англійською мовою стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення. Сукупність ключових слів відповідає основному змісту наукової праці, відображає тематику дослідження і забезпечує тематичний пошук роботи.

У вступі представлені обґрунтування актуальності теми, чітке, конкретне, аргументоване формулювання мети і завдань дисертації, дані про

наукову новизну і практичне значення роботи, про реалізацію роботи і публікаціях по темі дисертації, структуру дисертації. Завдання дослідження чітко сформульовані і відповідають меті дослідження.

В огляді літератури подано сучасне уявлення щодо патофізіології безпліддя та невиношування вагітності у жінок з перетинкою матки, шляхи подолання репродуктивної недостатності. Автором висвітлені питання, що є дискусійними, мало або зовсім невивченими. У підсумку лаконічно сформульовано наукове завдання, що потребує конкретного вирішення.

Другий розділ чітко відображає бази дослідження, робочу гіпотезу, дизайн, матеріал та методи дослідження.

Третій розділ присвячений клініко-анамнестичній характеристиці обстежених жінок, стану гормональної системи та результатам ехометрії органів малого таза. Отримані дані за гомогенність груп дозволили проводити подальші порівняльні дослідження.

У четвертому розділі дисертації проведена морфометричні та описові характеристики гістоструктури маткових перетинок, вперше висвітлені морфометричні особливості мікросудинної мережи внутрішньоматкових перетинок, наведені результати вивчення експресії сіндекану-1, судинно-ендотеліального фактору росту та колагену IV типу в ендометрії перетинок та бічних стінок матки. Приведені дані щодо зниження молекул імплантації в ендометрії жінок з субсептатною та септатною маткою.

П'ятий розділ присвячений оцінці ефективності різних методик гістероскопічної метропластики при септатній матці і зроблений висновок щодо переваг біполярної резекції внутрішньоматкової перетинки.

У заключному розділі дисертанткою проведено узагальнення головних розробок і співставлення їх з сучасними даними літератури. Цей розділ вдало доповнює характеристику теоретичного рівня дисертації, а також демонструє високий рівень професійної зрілості та наукової кваліфікації авторки.

Висновки та практичні рекомендації, як і всі положення дисертації, послідовно витікають із результатів проведених досліджень, достатньо обґрунтовані, статистично опрацьовані та логічно завершують дисертаційну роботу.

Список використаних джерел оформлений за порядком посилань у тексті, включає достатню кількість літературних джерел і побудований за вимогами державного стандарту.

8. Повнота викладу наукових положень в опублікованих автором працях

Висвітлення матеріалів дисертації на наукових конференціях і конгресах, у друкованих працях достатнє. За матеріалами дисертації опубліковано 10 наукових робіт, з яких 5 - статті у фахових виданнях, рекомендованих ДАК МОН України, 2 статті - у закордонних виданнях; 3 - тези.

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Здобувачкою самостійно проведений аналіз літератури, клініко-лабораторне, ультразвукове обстеження, ведення хворих, забір біологічного матеріалу морфологічних та імуногістохімічних досліджень. Дисертантка приймала участь в проведенні оперативного лікування обстежених хворих. Самостійно проводилося накопичення, викопіювання первинної документації. Дисертантка особисто провела статистичну обробку даних, проаналізувала та інтерпретувала отримані результати дослідження, наукові публікації, презентації виступів, сформулювала висновки та розробила практичні рекомендації, а також забезпечила їх впровадження в практичну медицину.

10. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

За результатами перевірки та аналізу матеріалів Євсєєвої Оксани Анатоліївни не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації (висновок комісії щодо запобігання академічного плагіату Одеського національного медичного університету МОЗ України (протокол № 9 від 12.11.2025 р.). Оригінальність тексту складає 95,64 %. Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням аспірантки Євсєєвої Оксани Анатоліївни, всі інші цитовані наукові результати супроводжуються посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

11. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Для впровадження в широку клінічну практику може бути рекомендовано застосування методики біполярної резекції внутрішньоматкової перетинки при відновленні репродуктивної функції у жінок з септатною маткою.

Представлені теоретичні розробки можуть використовуватися в навчальному процесі на кафедрах акушерства та гінекології при підготовці здобувачів вищої освіти, лікарів-інтернів та лікарів-курсантів.

12. Зауваження щодо змісту та оформлення дисертації та запитання до автора

Принципових зауважень до роботи немає. У тексті зустрічалися описки, граматичні та стилістичні огріхи. Зроблені в ході рецензії зауваження не знижують значимість одержаних результатів дисертаційного дослідження.

Для продовження наукової дискусії хотілося б задати дисертантці наступні запитання:

1. У який термін внутрішньоутробного розвитку дівчинки формується перетинка матки ?

2. Чи є гістероскопія єдиним діагностичним інструментом перетинки матки?

3. Які наслідки підвищеного вмісту м'язової тканини в внутрішньоматковій перетинці?

13. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Євсєєвої Оксани Анатоліївни «Репродуктивні наслідки у жінок з внутрішньоматковою перетинкою» відповідає паспорту спеціальності 222 «Медицина», спеціалізації 14.01.01 - «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю разової спеціалізованої вченої ради.

14. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційне дослідження Євсєєвої Оксани Анатоліївни «Репродуктивні наслідки у жінок з внутрішньоматковою перетинкою» є самостійною закінченою висококваліфікованою науковою працею, яка містить нове розв'язання важливого конкретного наукового завдання сучасної медицини, а саме акушерства та гінекології – підвищити частоту відновлення репродуктивної функції у жінок з репродуктивними порушеннями на тлі внутрішньоматкової перетинки після гістерорезектоскопічної метропластики на підставі вивчення морфофункціональних особливостей маток з перетинками і порівняння різних технік метропластики з використанням монополярної та біполярної хірургічної енергії, що має істотне значення для акушерства та гінекології.

Вважаю, що робота Євсєєвої Оксани на тему «Репродуктивні наслідки у жінок з внутрішньоматковою перетинкою» за актуальністю наукового завдання, яке вирішувалося, обсягом досліджень, науковою новизною, теоретичною та практичною значимістю відповідає наказу МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 р. № 40 та положенню Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а його авторка Євсєєва Оксана Анатоліївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний рецензент:

професорка кафедри акушерства та гінекології Одеського національного медичного університету МОЗ України,
д.мед.н., професорка

Підпис *С. Корнієнко*

ЗАСВІДЧУЮ
Вчений секретар Одеського
національного медичного університету

Світлана КОРНІЄНКО